

KMETSKI LIST

Številka 46

Ljubljana dne 15. novembra 1939

Leto XXI

Mi čakamo — sporazum in njegov razvoj

Notranja preureditev naše države ne zanima samo nas kot državljane kraljevine Jugoslavije, ampak jo z izrednim zanimanjem spremlja tudi široki krog mednarodnega političnega sveta. Saj je vprav naša država vez in prehod s severa na jug in z vzhoda na zapad. Tu se že stoletja križajo močni, a zato tudi siloviti nasprotujoči si interesi, zato pa je tudi bilo tu v zgodovini toliko boljše kakor malokje na svetu.

Ustavne borbe so se začele pri nas že takoj ob nastanku, oziroma segajo prav za prav še v dobo pred nastankom Jugoslavije.

Le iz dejstva, da je

Vstavotvorna skupščina

leta 1920./21. celih šest mesecev pretresala naše ustavno vprašanje, se vidi, kako težavni so bili problemi, ki so se pojavljali. HSS se tedaj teh razprav ni udeleževala in ni sodelovala pri prvi ustavi, najsi je tudi pri volitvah dobila 90 % hrvatskih glasov.

Vidovdanska ustava je trajala do 1. 1925. brez sodelovanja Hrvatov, pač pa v znaku ostre tihe borbe med Hrvati in Srbi. Šele 1. 1925. je prišlo do ožjih stikov med Radikalno stranko in Hrvatsko seljačko stranko in do sporazuma, v katerem so Hrvatje priznali jugoslovansko monarhijo in dinastijo na osnovi enakopravnosti Hrvatov in Srbov. Ta sporazum je bil sprejet brez drugih pogojev, zaradi nerazumevanja na mnogih straneh, zlasti pa s strani srbskih politikov, ni sporazum rodil opravičeno pričakovanih sadov.

Po dveh letih ponovne borbe je prišlo do znanega zločina v parlamentu, ki je Hrvatje prisilil, da so zopet odšli iz Beograda.

Odtlej je bilo dosti naporov, da bi se ta razkol izgladil. Vedno je živela želja, da se Hrvatje vrnejo v Beograd, da začno gledati v Jugoslaviji tudi svojo državo in sprejmejo ona načela, brez katerih ni Jugoslavije.

Hrvatje in srbska opozicija

Kasneje je bilo mnogo razgovorov in pogajanj, ki pa jih je spremljalo prav toliko ovir in zaprek. Vendar so ti razgovori rodili vsaj ta uspeh, da se hrvatska posebnost ni javila v obliki, ki bi bila nasprotovale jugoslovanski državni misli. L. 1932., ko so Hrvatje prišli s svojimi zahtevami, se je pokazalo, koliko so se oddaljili od Srbov. Zahtevali so povratek v leto 1918. in v prvo ustanavljanje države. S strpljivostjo in potrpežljivostjo se je opozicionalnim državnikom posrečilo, da so zopet vzpostavili zaupanje. Po dolgotrajnih medsebojnih razčiščevanjih je končno prišlo do sporazuma med HSS in srbsko združeno opozicijo.

Ta sporazum je šele omogočil raznim skupinam povratek na pot Jugoslavije.

Šele po prihodu dr. Mačka v Beograd 1. 1938. je znova vstalo zaupanje in se je naglo začela širiti ideja sporazuma. Ves na-

rod je tedaj polagoma spoznal, da se je treba resno lotiti reševanja tega najvažnejšega vprašanja.

Stojadinovičeva doba

V tem je prišel vmes »največji nasprotnik sporazuma« (izraz je last ministra pravde dr. Laze Markovića) — dr. Milan Stojadinović. Prišlo pa je do padca dr. Stojadinovića in do sporazuma, ki smo ga tudi mi pozdravili.

Narodno delo

Tu se začne razlika. Po našem mišljenju sporazum med Srbi in Hrvati ne sme biti strankarsko delo — to priznavajo brez izjeme tudi vsi sedanji uradni predstavniki Jugoslavije — ampak sporazum med Srbi in Hrvati. Naj nam bo dovoljeno pri tej priliki opozoriti, da poleg Srbov in Hrvatov obstoje v Jugoslaviji tudi Slovenci, ako smo že začeli s tega vidika.

Kjer so trije, pa ne more biti nikdar in nikoli sporazuma samo med dvema, ampak mora biti med vsemi tremi. To priznavajo danes politiki vseh strank.

Sedanji sporazum

je doslej sporazum med Srbi in Hrvati. Kot lojalni državljani ga nočemo ovirati, ampak ga celo pod določenimi okolnostmi pozdravljamo, vsekakor pa sprejemamo.

Prav zaradi tega pa želimo, da bi sporazum koristil vsej državi. Naglasili smo že v prednjih izjavanjih, da je bil sporazum o priznanju te države že poprej sklenjen, sedanjemu mora zato pomeniti nje uspešen razvoj in napredek.

Ideja in dejanje

Sami tvorca sporazuma naglašajo, da ga nihče ne sme pojmovati strankarsko, ampak vsenarodno. Prav zaradi tega za nas, ki smo vedno naglašali idejo državne enotnosti in narodnega edinstva, to se pravi: misel, da smo Slovenci, Hrvatje in Srbi kljub raznolikosti veje istega debla, ni nobenega vzroka, da bi sporazum ovirali. Po svojih močeh ga skušamo celo pospeševati, ker poznamo Svetopolkovo oporoko.

Zahtevamo pa in pričakujemo, da naj bodo dejanja v skladu z besedami. Žalibog se nam zdi in celo sodimo, da nas vsakdanja skušnjava v tem potrjuje. Dejanja nasprotujejo duhu in smislu sporazuma!

Ze zgoraj je bilo rečeno, da je sporazum narodno, ne pa strankarsko delo. Zato mora biti k njega izvršitvi poklican

ves narod

v svojih, svobodno in po narodni volji izbranih predstavnikih.

Ne more obtoženec sebi soditi pravice, ne more niti sodnik sebi krojiti prava. Ako

tedaj sporazum sprejemamo — ne samo kot Slovenci, ampak tudi kot Jugoslovani, tedaj zahtevamo svobodnega izraza ljudske volje. Ne strankarji, ampak narod naj odloča o svoji bodočnosti.

Svoboda

Preden bo mogel narod spregovoriti, mu je treba vrniti svobodo. Treba je preprečiti, da se kmeta meče z njegove težko priborjene zemlje, treba je državljanu vrniti vero v moč in svetost zakona.

Ko bo vse to izvršeno, tedaj bo šele mogoče misliti na volitve, res svoboden izraz ljudske volje, na katerega ne bo vpliva ne od spodaj ne od zgoraj.

Pričakovanje

Vsem neodvisnim skupinam v Sloveniji žele nekateri krogi naprtiti težnjo, da se bore proti sporazumu in da hočejo torej ribariti v kalnem.

Mi smo za sporazum in za vsako pošteno notranje-politično dejanje. Saj je bil prav slovenski napredni element tisti, ki je hotel Jugoslavijo.

Nam je zato danes podrejenega pomena oblika Jugoslavije. Glavno nam je njena vsebina, nedotakljivost njenih meja in njene dinastije ter brezpogojno spoštovanje njenih življenjskih interesov.

Banovine

Zato nam ni važno vprašanje o številu banovin. Tri, štiri, pet — Slovenci kot Jugoslovani zahtevamo, da imej vsaka banovina zadostno podlago za svoj razvoj in za vzgajanje ter okrepjevanje državne zavesti.

Rusija je razdeljena na republike raznih narodnosti, Švica na kantone, ki tudi pripadajo raznim narodom, o katerih danes ne moremo reči, da bi zunaj Švice med seboj lepo harmonirali.

V Švici pa so vendar — eno: Švicarji! V Jugoslaviji živimo Slovenci, Hrvatje in Srbi. Ali si smo bolj tuji ko Nemci in Francozi? Smo si bolj tuji ko Ukrajinci in Armenci ali Čerkezi!

Ne, če drugod po svetu lahko žive v enotnosti in slogi najbolj tuji narodi, je to toliko bolj izvedljivo pri nas, ki smo vsi sinovi ene matere.

Da se pa to pokaže, naj se čimprej res ustvari banovine, toda take, da bo vsaka imela zagotovljen svoj gospodarski obstoj.

Pravijo, da nasprotujemo in da spletakarimo.

Cemu?

Nihče ne bo bolj vesel slovenske banovine kakor slovenski kmet. Samo eno je potrebno: Ta banovina bo morala dati kruha in svobode.

Ce bo tega zmožna, je bodo veseli centralisti, unitaristi, separatisti in vsi — tisti, ki brez kruha ne morejo živeti.

Zato pa: mi čakamo! Kar na delo veselo, samo ne s slepomišnjem, ampak z dejanji.

Ako vemo, da je v »Slovenski banovini« zavarovan naš življenjski interes, da je za nas več kruha kot ga je bilo doslej, da je za nas več pravic kot jih je bilo doslej, kar sem z njo! Vsi bomo radi segli po krožniku z nebeško mano.

Ako pa so tu gospodarski pomisleki, ako še ni popolnoma razčiščeno vprašanje, kako bo slovenska banovina živeła in kam šli s tistimi ljudmi, ki bi jih v državi ob morebitnem nadaljnjem razvoju doletela usoda — tujstva.

Za nas namreč je in ostane resnično samo eno: Kraljevina Jugoslavija pod dinastijo Karadjordjevičev, ki pomenijo vstajenje slovanstva na Balkanu.

Kako se to izvede, je v vaših rokah. Naša naloga je po ukazu usode, da — čakamo.

Izpolnimo vsi svojo dolžnost!

Po vsem svetu vidimo, kakšno skrb in pozornost posvečajo vodilni krogi vsak na svojem področju — propagandi. Govori, radio, letaki, časopisi in brošure služijo samo enemu cilju: Da bi kar največ ljudi pojmovalo in motrilo razna vprašanja z enakega vidika kakor oni, ki so se jih lotili v okviru svojega programa.

To vidimo doma, še v večjem obsegu pa opazamo to v svetu in celo v današnjem vojnem trenju, kjer propaganda deluje bolj živahno in morda tudi z večjim uspehom kakor strojnica in topovi.

Cemu to pripovedujemo? Samo zato, da nazorno opozorimo na važnost in pomembnost tiska.

V vsaki državi in vsaki pokrajini vladajo dandanes po svetu drugačne razmere, ki so v veliki meri dober ali slab sad zrelosti ali nezrelosti, sposobnosti ali nesposobnosti dotičnega naroda.

Tudi pri nas imajo razmere javnega življenja dokaj svojskih potez, o katerih tu ne bomo razpravljali. Tudi nečemo razglabljati o tem, v koliko so razmere komu všeč in v koliko mu niso. Na tem mestu naj samo ugotovimo neovrgljivo resnico, da kmet in vas želita kar najboljšo in najuspešnejšo urejenega življenja. Ta želja preseva v vse dejanje in nehanje naše vasi zadnjih dvajset let kakor zarja, ko je oko še komaj slutiti za gorami.

Izboljšanje razmer ne pride od nikoder kot Miklavževa darilo. Treba ga je ustvariti, treba si ga je s trdim delom priboriti. Treba je strniti vse delovne sile sorodnih smeri v eno samo močno armado, ki bo združena gotovo dosegla uspehe.

Kdo pa se je doslej najbolj dosledno in najbolj vztrajno boril za pravice slovenskega podeželja, za našega kmeta, bajtarja, dlnarja, delavca, za izobraženca, obrtnika in trgoveca na kmetih, skratka — za našo vas? Kdo je neustrahovano dvigal glas za kar najbolj nepristransko izvedbo agrarne reforme? Kdo se je boril za dvig kulturnega in gospodarskega stanja na kmetih, za izboljšanje gospodarstva in za uvedbo zakonov, ki bi dvignili naše podeželje?

To je bil vseh teh dolgih dvajset let v prvi vrsti »Kmetški list«.

Samo pomislite, koliko so nasprotniki ta čas nalili na nas gnojnice — laži, obrekovanj in natelevanj! Ze to vam priča, da je bil »Kmetški list« zmeraj na pravem potu.

Vse so že poskusili nasprotniki, da bi nas zatrli, toda ob zavednosti slovenske vasi in ob vzgledni požrtvovalnosti naših sodelavcev so se doslej razbili v nič vsi napadi. Slovenska vas z vsemi njenimi stanovi bo poskrbela — o tem smo prepričani — da se bodo napadi na »Kmetški list« v bodoče še bolj klavarno izjalovili kakor v preteklosti.

Slovenski kmet, slovenska vas: Zvestoba na zvestobe!

Nikjer ni bila nikoli tako spoštovana čast dane besede kakor na kmetih! Preden je kmet znal pisati in brati, je znal biti in ostati — mož

beseda! Toliko bolj spoštuje in bo spoštoval svojo čast ob večji omiki.

Ne moremo in ne maramo obljubljeni zlatih gradov, možke pa rečemo, da bo tudi v bodoče »Kmetški list« hodil po poti kmetске in delavske misli, to pa s toliko večjo vnemo in vztrajnostjo, ker se bo opiral na skušnje dvajsetih let. Zato pa pomnožimo in strnimo svoje vrste. Nihče, kdor pošteno misli, naj ne ostane brezbržno ob strani! Vsi za enega, eden za vse — bodi naše gesle v delu za slovenske vas in razširjenje »Kmetškega lista«, ki je ves posvečen temu delu!

Nimamo na razpolago radija, skozi našo pisarno ne teče zlata reka židovskih bank, ne delamo s silo in ne z lažjo! Kljub temu z zaupanjem in živo vero gledamo v boljše bodočnost!

Z nami so vsi pošteni ljudje na vasi, z nami je vsa poštena javnost! Zato pa, dragi prijatelji širom domovine in tujine, vi vsi, ki vam je v dveh desetletjih postal in ostal »Kmetški

list« najboljši prijatelj, svetovalec in spremljevalec, storite sedaj svojo dolžnost!

Povejte prijateljem in znancem, kaj in kdo je »Kmetški list«!

Poučite nevedne, kaj pomeni klie »Svoji k svojemu« in kako ga je treba izvajati!

Naš radio je živa beseda, govorjena od ust do ust. Ta beseda prepričuje, ker ustvarja zaupanje, a to zaupanje širite vsi, ki ste se o njega upravičeno prepričali, v korist »Kmetškega lista«.

Pri medsebojnih obiskih, pri razgovorih v nedeljo po maši, pri kramljanjih med kmetškimi večernimi deli, pri vseh priložnostih, kjer ima kmetški človek kaj časa za neprisiljeno kramljanje, širite »Kmetški list«!

Dekle, ne pozabi vprašati fanta, ki namestavaš iti z njim za vse življenje, če ima v hiši »Kmetški list«!

Kmetški fant, najboljšo izpričevalo tvoji življenjski tovarišici je in bo vedno — »Kmetški list«! Po tem se ravnaj, da se ne boš pozneje kesal!

Zdaj pa še ti, slovenska žena, slovenska kmetška mati! Na tvojih ramenih slone po trije vogali vsake naše hiše, ti si nam rodila junake, nesmrtnih duhove, ki jih z nami vred spoštuje ves kulturni svet, ti si nam dala neštete legije pridnih in delavnih ljudi, ki se jih spominjamo s spoštovanjem in priznanjem, čeprav morda niti ne poznamo svojih imen, Tebi prav posebej velja naš klie! Ako mož v morju skrbi pozabi na to svojo dolžnost, opozori ga ti, da mora vsak teden prihajati v hišo »Kmetški list«. Tvoj glas, slovenska kmetška žena, slovenska kmetška mati, nosi v naše domove blagoslov, ker ga spremlja zmeraj in povsod ljubezen požrtvovalnega dela. Zato povej ti, da

vsak, kdor je pošten in čist, naroča, čita »KMETSKE LISTE«!

Stan, delo — in človek

V zmedu naših dni je mogoče marsikaj, posebno pa tudi okolnost, da nekateri ljudje ne razumejo prav tega, kar so slišali, in ne znajo praktično uporabiti tega, kar so se učili.

Po svoji vesti in po svojem iskrenem prepričanju poudarjamo pri nas pomen in važnost kmetškega dela. V pismu in besedi smo že ponovno naglasili, da je kmetško delo po svoji pomembnosti temelj vsega drugega, ker daje kruh, ki brez njega ni življenja.

To je resnica, ki jo mora spoznati in priznati vsak misleč in razsoden človek. Kje bi bila znanost, tehnika, umetnost, kje vsi veliki sadovi duha, ako ne bi bilo kruha?! Naj bo človek še tak veleum, ne more živeti in delovati, ako sproti ne zadosti najnujnejšim zahtevam in potrebam svojega telesa.

Med prve spada seveda hrana, ker brez nje vsak organizem shira in propade. Če pravi pregovor, da gre ljubezen skozi želodec, bi mi lahko rekli, da gre vse življenje skozi želodec. In prav za najosnovnejše človeške potrebe, brez katerih ni življenja, skrbi kmet. Odtod pomembnost in važnost njegovega dela!

S tem pa, ko priznavamo kmetško delo in naglašamo njegovo pomembnost, ne moremo istočasno vsakemu posamezniku, ki to delo opravlja, priznati vseh sposobnosti in vrlin v najvišji meri. Za kaj takega nismo niti upravičeni in bi se nam vsak razsoden človek smejal, ako bi tako ravnali.

Z aposameznika je edina preizkuševalnica — življenjska šola. Kakor mora študent pred profesorjem pokazati in dokazati svoje znanje, kakor ga mora vajenec pred mojstrom, ako hoče postati pomočnik, in še v življenjski praksi, ako hoče tudi sam postati mojster, tako in še vse bolj se mora vsak posameznik izkazati v življenjski šoli in z uspehom prestati vse številne preizkušnje, ako hoče kaj veljati v življenju.

Smešno in naravnost nezrelo pa je, če kdo kot oseba zase zahteva razne prednosti; če zahteva, da se mu poverijo naloge, za katere še ni dokazal svoje sposobnosti, nezrelo je, pravimo, če kdo kaj takega zahteva samo zato, ker mu je tekla zibel pod kmetško streho.

Naj kje še tako zaboli, je treba vendar odkrito in na vse strani povedati.

Okolnosti rojstva pod tako ali tako streho še niso nobeno potrdilo za tako ali drugačno življenjsko nalogo, zlasti pa ne potrdilo o sposobnosti posameznika.

Koliko pa je Slovencev, ki niso bili rojeni pod skromnim kmetškim ali še skromnejšim delavskim krovom? In vendar mora, je moral in bo maral vsak prehoditi trdo pot učenja in preizkuševanja, ako je hotel postati zrel za težje, nevsakdanje naloge.

Čitajte življenjepise naših velikih mož! Niti o enem ne boste slišali, da mu je bila v življenju dodeljena taka ali taka naloga samo zato, ker je bil tega stanu, pač pa je narobe! Ponos stanu, kmetškega, delavskega ali katerega koli drugega, in ponos vsega naroda postane tisti, ki se s svojo sposobnostjo, z darovi, ki mu jih je dala narava, in s svojo delavnostjo kljub težavam in zaprekam pribori do takega položaja, da lahko pomaga sebi, stanu in narodu!

Kdor torej misli in čuti sposobnost za delo, naj se ga loti! Na kmetih čakajo še široke ledine gospodarskega, socialnega in kulturnega dela. Najbolj bi bili poklicani zanj sinovi, ki so izšli iz kmetov in so po svojem stanu sooblikovalci kmetškega življenja. Čvrsto na delo, toda nikdar ne z mislijo, da mora že biti »gospod« ali »voditelj«, kdor je le toliko povohal v ozračje kake šole, da mu kmetško delo več ne diši.

Kdor bi tako ravnal, bi delal profj kmetu in s svojim ravnanjem samo dokazoval, da ni vreden biti imenovan — kmetški sin.

Doma in drugod

Sodniki vrhovnega sodišča v Ljubljani

Za predsednika vrhovnega sodišča v Ljubljani je imenovan dr. Jakob Konda, dosedanji predsednik Stola sedmorice v Zagrebu, oddelek B. Za sodnike istega sodišča so imenovani: Ljubomir Arnerič, Anton Lajovic, dr. Milko Gaber, dr. Josip Fišinger, dr. Avgust Munda, dr. Fran Pihler in dr. Bogdan Petelin, ki so bili doslej vsi sodniki Stola Sedmorice oddelka B v Zagrebu. Šest sodnikov bivšega Stola sedmorice oddelka B je predstavljeno k zagrebškemu Stolu sedmorice. Za vrhovnega državnega tožilca v Ljubljani je imenovan Ljubomir Milanovič, doslej vrhovni državni tožilec za Slovenijo in Dalmacijo v Zagrebu. Za njegovega namestnika je imenovan dr. Anton Stuhec.

Zborovanja

Peter Živković, predsednik Jugoslov. nac. stranke je imel pretekli teden vrsto zborovanj po Bosni. Zborovanja so bila povsod številno obiskana. Zborovalci so postavili zahtevo, da se Bosna in Hercegovina pridruži banovini Srbije.

V Krškem se je vršil v soboto članski sestanek ondotne obč. organizacije Jugoslov. nac. stranke. Na sestanku je poročal Milan Mravlje.

V nedeljo je bilo zborovanje v Kostanjevici, kjer je ob polni dvorani govoril bivši nar. posl. Milan Mravlje.

Zemljoradniki

so imeli pretekli teden več zborovanj v Vrbaski banovini. Govoril je kmetijski minister dr. Branko Čubrilovič.

Brezplačen prevoz hrane v pasivne kraje

Minister za socialno politiko g. dr. Srdjan Budisavljević je dal novinarjem izjavo, v kateri je pojasnil nekatera vprašanja, ki so nujno potrebna rešitve.

Prvo se tiče hranilnih vlog naših izseljencev, ki so imeli svoj denar vloženi v onih denarnih zavodih, ki so ustavili plačevanje. V tem pogledu je finančni minister pripravil uredbo z zakonsko močjo o izplačilu izseljeniških hranilnih vlog pri onih denarnih zavodih, ki so prišli v stečaj v času od 1. januarja 1925 do 3. februarja 1931. Uredbo je odobril tudi ministrski svet.

Te dni se bodo začeli vračati naši kmetijski delavci iz Nemčije. Teh je 13.000. Približno 6000 jih bo še ostalo tam, ker je bilo tako določeno v pogodbi med Nemčijo in našo državo letos spomladi. Zagotovljena je menjava srebrnih mark, ki jih izseljenci po nemških deviznih predpisih smejo nesti s seboj. Vsak delavec bo dobil na roko netto 13.30 dinarjev za srebrno marko, kar se že danes izvaja. To je bilo sklenjeno predvčerajšnjim na konferenci, katere se je udeležil posebni zastopnik nemškega gospodarskega ministrstva.

Izseljenci bodo na meji dobili brezplačno popoln topel obrok hrane ter je pripravljenih zadostno število vagonov, s katerimi se bodo lahko odpeljali v svoje rodne kraje. Izseljencem se ne zacarinijo stvari do zneska 10.000 din (kolesa, stroji, razno delavsko orodje), ki jih nosijo s seboj iz Nemčije.

Ministrstvo za socialno politiko je imelo doslej izključno skrb za prehrano ljudi v pasivnih krajih. Zdaj je bil del tega posla prenesen na kmetijsko ministrstvo in sicer na direkcijo za prehrano ljudstva. Pač pa je mojemu ministrstvu še ostala skrb za prevoz hrane v pasivne kraje. Prometni minister inž. Belić je odredil, da se za prevoz hrane po železnici daje na razpolago ministrstvu za socialno politiko 3000 va-

gonov za skupni znesek 4-5 milijona dinarjev. Finančni minister je ta kredit že odobril. Na ta način bo možno po železnici brezplačno prevajati hrano v pasivne kraje, s tem pa se bo mnogo olajšala tudi sama prehrana ljudstva v teh krajih. Obenem bodo odredjene stroge kazni za vse tiste, ki bi zlorabljali brezplačne izkaznice za prevoz. Na ta način bo možno stopiti na prste brezvestnim spekulantom, ki bi radi izkoristili znatni državni prispevek za prehrano pasivnih krajev, tako da od tega državnega prispevka ne bi imelo nobene koristi ljudstvo, temveč bi vse spravili v žep ljudje, ki jim je denar in pridobivanje bogastva edini življenjski smoter.

Socialistična stranka

Glavni odbor Socialistične stranke je sklenil poživiti strankino delo. Za predsednika stranke je bil izvoljen dr. Živko Topalović.

O političnih vprašanjih je glavni odbor napravil sledeče sklepe:

Socialistična stranka se bo borila za povratak k ustavnemu, demokratičnemu in parlamentarnemu sistemu vladavine.

Stranka se izreka za narodni sporazum.

Pripravljena je sodelovati z drugimi demokratičnimi strankami.

Zahteva, da se socialne ustanove vrnejo delavstvu.

Izjavlja se za nevtralnost naše države.

Zborovanja zopet dovoljena

Ban Hrvatske dr. Ivo Šubašić je zopet dovolil politična zborovanja in sestanke, ki so bila več kot mesec dni prepovedana. Sedaj so se prilike na Hrvatskem toliko uredile, da ni nevarnosti za red in mir ob priliki raznih političnih shodov.

Zakon za hrvatski sabor

Predlog zakona za volitve zastopnikov hrvatskega sabora je sestavljen in je bil koncem preteklega tedna predložen kr. namestnikom v podpis. Zakon določa tajne in svobodne volitve s proporcijom. Kdaj bodo volitve v hrvatski sabor razpisane, se še ne ve. »Hrvatski dnevnik« se zavzema za čim hitrejši razpis in smatra, da se lahko izvrše ne glede na volitev narodnih poslancev.

Četrta banovina

Minister dr. Džafer Kulenović je dal novinarjem izjavo, v kateri se zavzema za četrto banovino, ki naj jo tvori Bosna in Hercegovina poleg srbske, slovenske in hrvatske banovine. Minister pravi, da muslimani niso niti Hrvati niti Srbi, ampak Jugoslovani. Bosna in Hercegovina naj bi tvorili jugoslovansko banovino, ki bi srečno spajala Hrvatsko in Srbijo.

Srbi proti četrti banovini

Tako po izjavi ministra Kulenovića, ki zagovarja ustanovitev četrte banovine, so se zgnili vsi Srbi iz Bosne in Hercegovine ne glede na politično pripadnost in protestirali proti tej nameri. Vse kulturne in gospodarske organizacije bosanskih Srbov so poslale protestne brzojavke na merodajna mesta zoper ustanovitev avtonomne Bosne in Hercegovine ter se odločno izjavljajo za združitev sarajevske in banjaške banovine z bodočo banovino Srbijo. Tudi vsa Srbija je vstala proti posebni bosansko-hercegovski banovini in zahtevajo vse srbske stranke, da se ustanovi iz vseh pokrajin, ki ne spadajo pod Slovenijo in Hrvatsko, ena sama srbska banovina.

Razpoloženje za enotno srbsko banovino je tako močno tudi v srbskem delu JRZ, da smatrajo Kulenovićevo izjavo kot njegovo zasebno stališče in ne strankino. Dr. Kulenović je namreč podpredsednik JRZ.

Hrvati in banovina Srbija

V zvezi z izjavo ministra Kulenovića o četrti banovini in o stališču vsega srbskega naroda, ki zahteva ustanovitev ene same banovine Srbije, se oglašajo tudi hrvatsko časopisje. Dr. Mačkovo glasilo »Hrvatski dnevnik« je proti Kulenovićevo izjavi. Hrvatsko časopisje zahteva razširitev banovine Hrvatske za slučaj, da se ustanovi samo ena srbska banovina. Kulenovićevo izjavo je povzročila na vseh straneh živahno razpravo o novi notranji ureditvi države.

Podražitev

Cene rastejo in vse se skokoma draži. Vsi železni, usnjeni in tekstilni izdelki so se naglo dvignili v ceni. Se večji porast cen zaznamujejo kolonialni predmeti. V enem dnevu se je podražila pšenica za 40 par pri kilogramu.

Imamo zakon proti brezvestni špekulaciji in proti druginji, ustanovljeni so bili odbori za pobijanje druginje. Ti odbori so v Beogradu tudi zasedali. Med tem pa cene rastejo, druginja vsak dan večja, večkrat pa tudi že primanjkuje posameznih predmetov po trgovinah. Tu ne bi smelo biti mnogo besedi in mnogo sej, temveč izvajanje zakona in hitrih ukrepov, da narod ne zaide v še težji položaj kot se že nahaja.

Odbor za pobijanje druginje je ustanovil na prvi seji v Beogradu tri podobore, in sicer: 1. za proučevanje in kontrolo cen in kartelov, 2. za vprašanje stanovanj in lokalov in 3. za ostala vprašanja v zvezi s pobijanjem druginje.

Ostanki Stojadinovićeve narodne skupščine

so bili te dni ukinjeni. Po razpustu bivše narodne skupščine in po razveljavanju zakona o volitvah narodnih poslancev je še vedno delovalo skupščinsko predsedstvo in celo administrativni odbor. Na zahtevo hrvatskih ministrov je vlada izdala sedaj uredbo, s katero se ukinjajo tudi ti zadnji spomini in ostanki Stojadinovićeve narodne skupščine. Funkcije predsedništva in vseh odborov pa preidejo do izvolitve predsedstva nove narodne skupščine na predsedništvo vlade.

Kaj pravijo?

»Delavska Pravica«, glasilo krščanskega delavstva, pravi v članku pod naslovom »Bodimo odločni« med drugim tudi tole:

Kdo nam pa očita, da nismo dobri katoliki in slično? Meščani in njihovi zavezniki. Teh ljudi pa ne bomo nikoli prepričali o nasprotnem. Saj niti ne potrebujejo takih dokazov. Oni hočejo le eno: da bi se jim podredili in jih slepo ubogali. Da bi upregli delavstvo v voz, na katerem oni sede in iz katerega oni »kočirajo«. Da bi se odrekli svoji lastni misli, svojim lastnim pogledom na svet in na njegove pojave in da bi se odrekli tudi svoji lastni volji.

Ali je to mogoče? Je! Toda le kot hlapci, ne pa kot svobodni ljudje, ne kot nasledniki naših prednikov, ki so ustanovili JSZ in ki so položili tudi temelje našemu krščanskemu socialističnemu gibanju.

Če je sedanja družba okostenela ali pa pokvarjena in če ne more ali pa noče spoznati, da so razna gibanja, katera poznamo pod imeni klerikalizem in liberalizem, bila mogoče nekdanj umestna, da so pa najmanj že 20 let nesodobna in kvarna našemu narodu, zlasti pa delavstvu, je to pač njena zadeva.

Dejstva dokazujejo, da ni verskih pravic rešila politika, odnosno politično udejstvovanje kristjanov kot posebna verska politična enota, ampak da je bilo in je še tako udejstvovanje škodljivo veri sami, ker je potegnjena vera v politični vrtinec, ki ni posebno občutljiv za sredstva, če gre za doseg gotovih ciljev. V takih bojih trpe zlasti duhovne vrednote. Ugled in pravico kristjanov ustvarja nasprotno le dosledno krščansko duhovno življenje in dosledno izvajanje krščanstva v praksi.

Kaj se godi po svetu

Dne 8. t. m. je bil v Monakovem izvršen poskušen atentat na nemškega državnega kancelarja Hitlerja.

Hitler je imel ta dan zvečer v Monakovem za proslavo 16letnice narodnega socializma v prostorih mestne pivovarne govor, katerega vsebino sporočamo spodaj. Govor je bil nenavadno kratek in je zato Hitler s svojimi najožjimi sodelavci izredno zgodaj odšel. Nujni državni posli so ga namreč klicali v Berlin.

Komaj nekaj minut po odhodu Hitlerja in njegovega spremstva, je v stebri dvorane eksplodiral peklenski stroj, zaradi česar se je ves strop dvorane z galerijo vred zrušil na prisotne.

Eksplozija je zahtevala menda 8 smrtnih žrtev, večje število oseb — okrog 60 — pa je bilo ranjenih.

Prvotna poročila so povedala, da je mrtvih več narodnosocialističnih prvakov, pozneje pa se je izkazalo, da to ni res.

Atentat, o katerem se širijo najrazličnejše govorice, je vzbudil po vsej Nemčiji silno ogorčenje, od drugod pa prihajajo brzojavke, kakor je to v mednarodnem občevarstvu navada, ki čestitajo Hitlerju k srečni rešitvi.

Tudi naš knez-namestnik Pavle je ob tej priliki čestital nemškemu državnemu poglavarju.

Dve razlagi

Nemci trdijo v svojih poročilih, da je atentat delo tujih sil in tistih nemških elementov, ki so doma sovražniki narodnega socializma. Glede tujine namigujejo na Anglijo, doma pa na Zide in nekatere druge struje.

Angleži skušajo razložiti atentat kot izraz nezadovoljnosti med samimi Nemci in deloma namigujejo, da bodo temu atentatu sledili še drugi.

Razen teh dveh se pojavljajo še razne druge razlage, o katerih je težko reči, v koliko so opravičene.

Za izsleditev atentatorjev je nemška vlada razpisala dve nagradi. V Nemčiji 600 tisoč mark, v tujini 300 tisoč mark. Zadnjo nagrado izplačajo nemški konzulati tudi v tuji valuti.

Višina nagrad govori o pomembnosti atentata, o katerem je pa težko reči, če bo kdaj popolnoma nepristransko pojasnjen in kdaj se bo to zgodilo.

Med Rusijo in Finsko

so pogajanja zopet prekinjena. Poročila iz različnih virov si močno nasprotujejo, zato tudi ni mogoče zanesljivega vzroka, čemu pogajanja ne morejo priti z mrtve točke.

Po nekaterih vesteh jih zavlačuje Rusija sama, po ruskih poročilih pa je vzrok nepopustljivost Finske.

Finsko odposlanstvo je iz Moskve zaprosilo v Helsinke novih navodil, finski prosvetni minister pa je sam izjavil, da bodo pogajanja trajala še dolgo, ker se Rusi in Finci še zmeraj niso zedinili za osnovo sporazuma. Kdaj se bo vršil prihodnji sestanek finskega odposlanstva z ruskimi državniki, še ni znano. Nekateri menijo, da je dvomljivo, če bo sploh prišlo do tega.

V skandinavskih državah sodijo, da bodo Rusi s samim zavlačevanjem sedanjega negotovega in napetega položaja premagali Fince; kajti finski narod ne bo mogel daljšo dobo vzdržati velikanskih stroškov popolne mobilizacije.

Belgija in Nizozemska

si na vso moč prizadevata, da bi ohranili svojo nevtralnost, vendar je zmeraj manj upanja, da se jima bo to posrečilo.

Kdo se ne spominja silne tragedije Belgije v zadnji svetovni vojni?! Menda razen Srbije ni bilo države, oziroma naroda, ki bi bil v tako obilni in bridki meri okusil strahoto vojnega gorja kakor Belgijci. Čeprav sta medtem zatonili že dobri dve desetletji v večnost, so nam poročila o tedanjih strahotah še vedno v živem spominu. Kako morajo biti šele tistim, ki so jih tedaj neposredno doživljali.

Spričo tega je razumljiva belgijska in nizozemska skrb za ohranitev nevtralnosti. Razne okolnosti za mejo sta pred kratkim napotila nizozemsko kraljico in belgijskega kralja, da sta v skupni poslanici sptim državam ponudila posredovanje za sklenitev miru. Poslanica je bila sicer povsod prijazno sprejeta in so tudi naglašali njen moralni pomen, vendar je že sedaj jasno, da na žalost ne bo imela zaželjenega uspeha.

Nemci zbirajo na nizozemski (holandski) in belgijski meji velike množice čet in množine vojnega materiala. Merodajni nemški krogi zagotavljajo, da to ni naperjeno niti proti Belgiji niti proti Nizozemski. Pravijo, da dovažajo čete semkam le zato, ker ne morejo vseh spraviti na primeroma kratko nemško-francosko mejo, a jih morajo vendar imeti v bližini.

Drugod si razlagajo to drugače, kajti nezupanje je značilnost sedanje dobe, zlasti pa v bližini bojujočih se taborov. Zato imata Belgija in Nizozemska izvedeno mobilizacijo v velikem obsegu in sta sploh pripravili vse, da bi ju trenutek ne presenetil.

Govore tudi, da sta poglavarja obeh držav ob zadnjem sestanku poleg drugega sklenila

obrambno zvezo. S tem bi bili usodi obeh malih držav povezani na sličen način kakor sta angleška in francoska.

Ceprav trdijo listi, da za obe državi

neposredne nevarnosti

ni, se vendar obe vztrajno in dosledno pripravljata na obrambo. Sicer imajo odgovorni krogi v obeh državah zavest, da niso storili nič takega, kar bi kršilo nevtralnost, vendar je povsod vse pripravljeno za obrambo.

Enako in morda še bolj je pripravljena Nizozemska. Na nizozemsko-nemški meji se je namreč pred kratkim pripetil obmejni spor, ki je zahteval tudi eno človeško žrtev.

Spričo tega — ubiti je namreč Nemeč — se je napetost seveda še povečala. Kraljica je sprejela v posebni avdienci vrhovnega poveljnika nizozemske vojske in mornarice. Vsi vojaški dopusti so ukinjeni. Osebni promet na železnicah je skrajno omejen, domala vsa motorna vozila pa so rekvirirana in dana vojski na razpolago. V nekaterih delih Nizozemske je proglašeno obredno stanje. Vse telefonske zveze z Nemčijo so prekinjene. Na strateško najbolj važnih obmejnih točkah so Holandci poplavlili cele pokrajine. Poplavljanje še nadaljujejo.

Listi in uradni krogi zatrjujejo, da niso ti ukrepi naperjeni proti nikomur, temveč jih je treba smatrati le kot varnostne odredbe.

Nizozemski zunanji minister Kleffens je izjavil, da se bo Nizozemska v primeru napada branila in da ne bo nobenega dvoma o tem, kdo je napadalec.

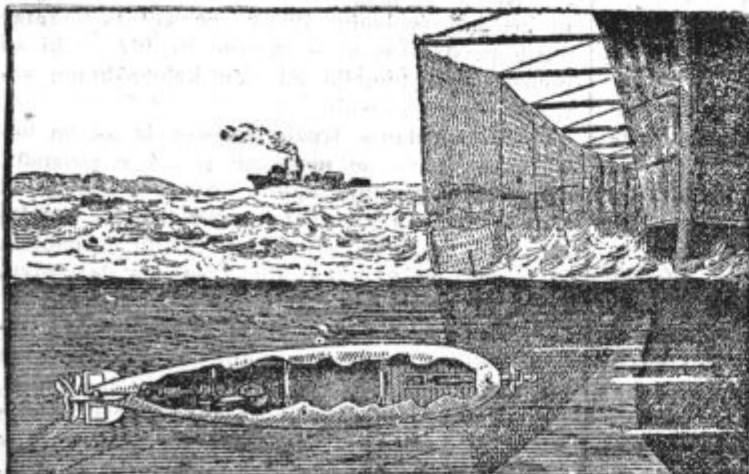
Zapadna fronta

Zadnje čase so Nemci nakopičili ogromno število vojaštva na belgijsko-holandski meji. Najbolj ogroženo se je čutila holandska država, ki je podvzela najdalekosežnejše obrambne ukrepe. Izvršila je široko mobilizacijo svoje vojske in podrla nasipe ob nemško holandski meji. Voda je preplavila nad 180 km obrambne črte. Holandske oblasti smatrajo, da skozi poplavljen kraj ne bi mogla niti nemška pešadija, niti tanki. Poskusi holandske vojske, ki je spustila na poplavljen ozemlje svoje tanke, so pokazali, da je razmočena mehka zemlja neprehodna ovira za tanke. Tanki se zarijejo v blato in obtiče v njem, ne da bi jih mogel kdo premakniti z mesta.

Holandska ravnina leži nižje kakor pa je višina morja. Za izsušitev ogromnih pokrajin in pridobitev najplodnejše zemlje so morali zgraditi visoke obrambne nasipe ob morski obali in ob rekah, ki se stekajo v morje. Zajeto vodo črpajo s črpalkami v morje slično kakor v našem Banatu, kjer leže ponekod polja tudi nižje od Donave in Tise.

Te obrambne nasipe so sedaj Holandci na

Na morju in na kopnem

Levo: S takimi mrežami se ladje varujejo torpedov. — V sredi: V Belgiji se vrše v velikem obsegu vojaške obrambne priprave. Na belgijsko-luksemburški meji je vojaško letališče obiskala belgijska kraljica-mati. — Desno: General Georges, šef francoskega generalnega štaba. Vojaški dostojanstvenik in strokovnjak je mož, ki ga odlikuje izredna vestnost, združena z močno energijo. Georges je bil nevarno ranjen o priliki atentata na našega blagopokojnega kralja Aleksandra I.

večih mestih podrli in spustili vodo v pokrajine, ki jih hočejo obvarovati pred nemškimi vpadi.

Ni še gotovo, ali bo nemška vojska vdrla v Holandsko ali ne. Nekatera nemška poročila zatrjujejo, da se je nemška vojska morala zbrati tudi ob holandski meji zaradi tega, ker se ni moglo razmestiti velikansko število nemškega vojaštva na kratki meji med Švico in Luxemburgom. Nemci pa da nimajo namena napasti Holandsko in da bodo spoštovali njeno nevtralnost vse dotlej, dokler je ona ne bo na kateri koli način kršila.

Angleška poročila smatrajo kljub temu, da je položaj na nemško-belgijsko-holandski meji vendarle zelo napet. Zato so bili tudi angleški državljani poklicani, da zapuste Belgijo in Holandsko. Odšli so tudi že Američani.

Odgovor na mirovno posredovanje

Angleški kralj in francoski prezident sta odgovorila na posredovanje belgijskega kralja in nizozemske kraljice.

V odgovoru se poudarja, da je bil neposredni povod za vstop Anglije in Francije v vojno napad na Poljsko. Cilj vojne pa je, zagotoviti narodom Evrope, da bodo rešeni stalnega straha pred novim napadom s strani Nemčije. Drugi cilj je, da bi narodi Evrope mogli ohraniti svojo neodvisnost in svobodo in da bi v bodoče preprečili izrabljanje sile namesto mirnih sredstev za reševanje mednarodnih sporov.

V francoskem odgovoru se posebej poudarja, da je Francija prišla za orožje zato, da bi za vselej naredila konec uporabi sile, ki je v zadnjih dveh letih šla zmeraj na škodo posameznih narodov. Trajen mir je mogoč samo, če se popravijo krivice, storjene Avstriji, Češkoslovaški in Poljski. Rešitev, ki bi pomenila zmago krivice, ne bi pripeljala do zaželjenega miru. Zdaj se mora izjaviti Nemčija za tak mir ali pa proti njemu; kajti tako čutijo vse države, ki se boje za svojo varnost in neodvisnost.

Z bojišča na kopnem

tudi ta teden ni bilo posebnih novic, ker se niso vršili nobeni večji boji. Vse delovanje se omejuje na topniško streljanje in streljanje strojníc. Le tu in tam pride do manjših spopadov med obojestranskimi izvidniškimi četami.

Tudi letalsko delovanje se nad francosko-nemškim bojiščem omejuje v glavnem na izvidniške polete angleških, francoskih in nemških letal.

O vojni na morju zatrjujejo angleška poročila, da nemške podmornice v prvih desetih

dneh tega meseca niso potopile nobene angleške ladje.

Tudi v Švici

je izvedena obširna mobilizacija z drugimi varnostnimi ukrepi vred. Nekateri letniki, ki so bili pred nekaj dnevi demobilizirani, so bili zopet poklicani pod orožje. Izdan je bil tudi ukaz, da se morajo vsi moški od 20. do 40. leta, ki so bili doslej oproščeni vojaške službe, na novo zdravniško pregledati.

Angleški vojni cilji

Angleški zunanji minister lord Halifax je obrazložil pred lordsko zbornico v Londonu angleške vojne cilje in dejal med drugim, da sleduje angleška vlada sledeče cilje:

Ustvarjenje novega sveta, s katerega bi se izkoreninili oboroženi spopadi.

Sodelovanje vseh narodov na podlagi enakopravnosti, samospoštovanja in medsebojne strpnosti.

Poiskanje sredstev, s pomočjo katerih bi se spravile v sklad potrebe, ki so jih povzročile spremembe, ob prepričanju, da splošni mir ne more biti vzpostavljen z grobo silo.

Velika Britanija se bori proti nasilju, verolomstvu, krivici, zatiranju in preganjanju.

Angleški strokovnjak Walter Leybon pa je objavil že ureditev Evrope, kakor si jo on zamišlja po sedanji vojni.

Neodvisna poljska in češka država morata biti obnovljeni, po skupnem sporazumu vseh prizadetih.

V Avstriji naj odloča ljudsko glasovanje o tem, če hoče dežela ostati pri Nemčiji, ali če želi postati neodvisna.

V vsej srednji Evropi se morajo odstraniti nevarne točke, ki so sedanjo vojno povzročile. Vse srednjeevropske države bodo morale že razumeti, da je v njihovo lastno korist, če se bodo same odpovedale polni neodvisnosti ter se podredile neki »višji ustanovi«. Med največje neumnosti novejšje zgodovine spada razkosanje avstro-ogrske monarhije v celo vrsto malih držav. V gospodarskem pogledu pa ni bilo storjeno ničesar za dvig teh razkosanih dežel. Sedaj prihaja čas za to, ko bodo srednjeevropske države dozorele za to, da bodo vodstvo zunanje politike in vojaške zadeve odstopile neki »višji ustanovi«. Novi red naj pa vsakemu jamči osnovne državljanske pravice, kar bo odstranilo mnogo težav, ki jih sedaj imajo narodne manjšine.

Evropa gre k svoji usodi

Nemški časopis »Deutsche Allgemeine Zeitung« je prinesla članek, v katerem piše med drugim: »Angleška hoče torej vojno. Imela jo

bo! Anglija ni dopustila, da bi se Nemčija brez vojne uveljavila kot najmočnejša suhozemna sila, toda Nemčija bo kljub temu dosegla svoj cilj. Vzhodna Evropa že gre svoji novi usodi nasproti in to zoper voljo Velike Britanije. Vprašanja Dardanel, Crnega morja in Sredozemskega se bodo po vrsti reševala pod nemško-ruskim vplivom, a balkanske države bodo gospodarsko vse bolj težile k Nemčiji.«

Kmetska mladina

Vaneca

Ustanovni občni zbor Društva kmetijskih fantov in deklet v Vaneci se vrši v nedeljo dne 19. novembra ob 1. uri popoldne pri tov. Verčič Viktorju. Pozivamo vse tovariše tovarišice, ki so se vpisali v pripravljani odbor, da se polnoštevilno udeležijo našega prvega občnega zbora. Za našo vas pomeni ustanovitev Društva kmetijskih fantov in deklet pravi praznik zmage nad mračnostjo, zato bomo skušali z vsemi silami dvigniti prosveto v vsej okolici kakor je to za naše kmetjsko ljudstvo nujno potrebno.

Podhosta

Od naše letne prireditve nam je marsikaj šlo mimo. Nismo mogli izpolniti vseh načrtov, ker so nas v to prisilile razmere. Na zadnji naši seji smo razpravljali o nadaljnjem delovanju in upamo, da bo Društvo kmetijskih fantov in deklet storilo svojo dolžnost. Sedaj v bodočem zimskem času moramo čim bolj izkoristiti zimске večere za hitro prosvetno delo in poglobiti idejo med mlajšimi tovariši.

Borejci

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Borejcih radi najrazličnejših vzrokov ni dolgo časa izpolnjevalo svoje naloge. Zavedali smo se sicer svojega poslanstva, vendar nismo mogli ničesar ukreniti. Zdaj smo pa naše moči obnovili in radi tega javljamo vsem tovarišem in tovarišicam, vsej organizirani mladini, da tudi v naši prekmurski vasi stopamo z novimi silami na delo.

Beričevo

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo 19. novembra 1939. v Kmetskem domu veselooigro v 3 dejanjih »Glavni dobitek«. Pričetek o poli 4 popoldne. — Vabljen!

Puconci

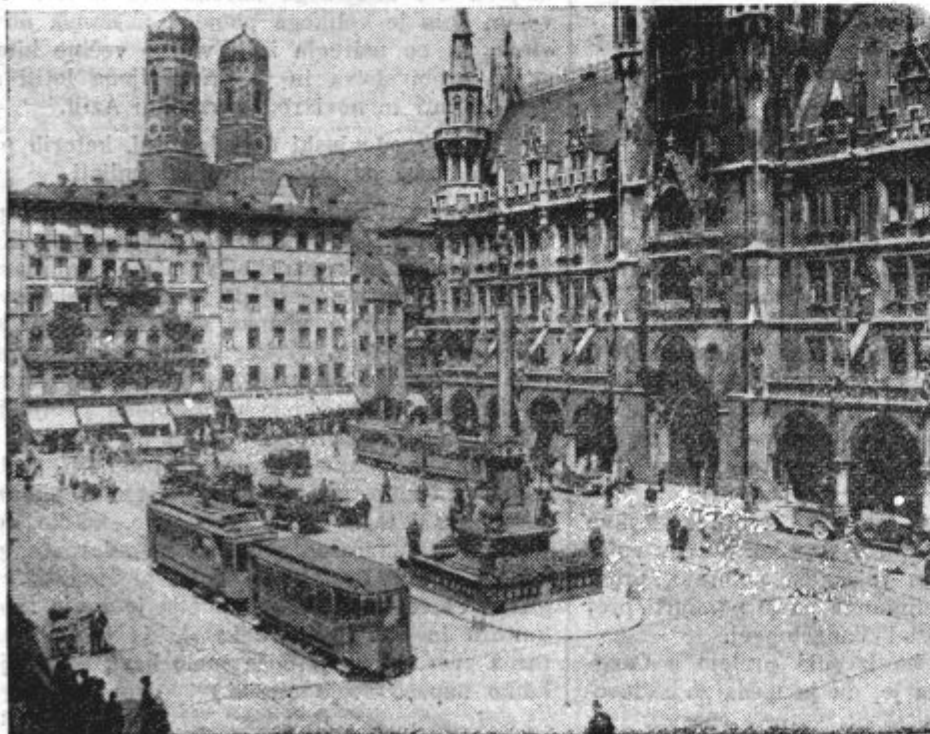
Na zadnji seji smo sklenili o našem občnem zboru, ki mora biti še pred Zvezinim. Sklepali smo tudi o delu v zimski sezoni, o minimalnem načrtu in vseh tekočih zadevah našega društvenega delovanja. Obiskal nas je tudi Zvezin revizor in pregledal vse naše delovanje in razmere v katerih delujemo. Na občni zbor Zveze bomo poslali svojega delegata.

Iz naših krajev

Kmetska posojilnica v Ljubljani obrestuje nove vloge po 4—5% ter daje poceni kratkoročna posojila.

× Zaščito zahtevajo. V Splitu je bilo nedavno zborovanje društva dolžnikov. Na zborovanju so zahtevali zaščito tudi za trgovce in obrtnike. Sprejeli so resolucijo, v kateri zahtevajo ustave vseh izvršb, dokler se ne izda novi zakon o razdolžitvi.

× Beograjska ženska zveza je poslala vladni resolucijo, v kateri zahteva žensko volilno pravico.

Trg v Monakovem, kjer je bil pred časom poskušena atentat na Hitlerja, ki pa se je ponesrečil. Spomini na to so se osvežili ob zadnjem atentatu v meščanski pivovarni, ki je sicer zahteval nekaj žrtev, a vendar ne svojega pravega cilja. O tem atentatu se v tisku širijo različne razlage, ki pa so le izraz želje in nazorov posameznih taborov. Vsekakor pa bo atentat verjetno imel važne politične posledice v življenju Nemčije.

× **Nepoučenost je pogosto kriva**, da človek nevarno bolezen zanemari. Posledice so lahko usodne. Med celo nevarne in močno razširjene bolezni spadajo **one ušesa, nosa in grla**. Koliko otrok, pa tudi odraslih bi bilo obvarovanih smrti, če bi ljudje te bolezni poznali in če bi se pravočasno zatekli k zdravniku. Tako pa **zahtevajo, boleznij ušesa, nosa in grla zlasti po kmetih leto za letom mnogo žrtev ali pa postanejo boleznij kronične in ljudje trpe vse življenje**, ker niso bili o njih poučeni. **Vodnikova družba hoče našemu ljudstvu pomagati tudi v tem pogledu**. Zato obsega njen letošnji knjižni dar tudi poučno knjigo o boleznij ušesa, nosa in grla. Knjigo je napisal zdravnik-specialist za te bolezni dr. Janko Hafner. V njej najde lajik vse, kar mora vedeti o teh nevarnih boleznij. Vse, ki ljubijo lepe in poučne knjige, vabi **Vodnikova družba k pristopu med svoje člane**. Včlanite se še danes pri poverjeniku **Vodnikove družbe v Vašem kraju**, ali pa kar **direktno pri glavni pisarni družbe v Ljubljani, Knafljeva 5**. Ne odlašajte s prijavo! Opozorite na to poučno knjigo tudi svoje prijatelje in znance. Za borih 20 dinarjev dobite meseca decembra štiri lepe knjige, ki Vam bodo krajšale dolge zimske večere.

× **Kako se obrestujejo državni papirji**: vojna škoda po 5'69½%, 7% investicijsko posojilo po 7'04%, 4% agrarne obveznice po 7'27%, 6% begluške po 7'47%, 6% dalmatinske po 7'95%, 6% gozdne po 8'17%, 7% Blair po 7'80%, 8% Blair po 8'15% in 7% Seligman po 7'04%.

× **Iz Bolgarije bomo letos uvozili 500 vagonov sončnih rož**. V naši državi se pridelava navadno okrog 4000 vagonov semena sončnic. Letošnji pridelok znaša le 3500 vagonov. Izpadek bomo morali uvoziti iz Bolgarije. Iz semena sončnih rož se izdeluje olje za vojne svrhe.

× **Velike cementarne v Dalmaciji prete z ustavitvijo obratov**, ker imajo polne zaloge, izvoz cementa pa je zaradi vojne popolnoma prenehal.

× **Finančni direktor Sedlar Avgust upokojen**. Direktor dravske finančne direkcije v Ljubljani Avgust Sedlar je na predlog finančnega ministra upokojen. Upokojen je tudi višji svetnik v finančnemu ministertvu dr. Ljudevit Valjavec.

× **Vlada je spremenila zakon o državni trošarini in omogočila**, da se lahko povsod ustanavljajo kmetijske tovarne za špirit.

Zgoraj: Spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki ga bodo postavili v Ljubljani. **Spodaj**: Akademski kipar Lejze Döllinar, slovenski umetnik, ki je oblikoval gorenljane, hkrati pa viden izraz misli in čustev, ki prevevajo vsakega Slovenca ob spominu na velikega narodnega kralja.

Rejce malih živali, novemberska številka je ravnokar izšla z zelo zanimivo vsebino: Resolucije združenih slovenskih rejcev malih živali — Anton Lehrman, prvi pionir rejskega pokreta — Alfonz Inkret, voditelj današnjega rejskega pokreta — Kako si pridobimo dobrih jajčaric — Kuncerejci zima je tu — Zvezna razstava kunčje kožuhovine, usnja in volne — Znaki dobrih koz molznic — Ocenjevanje kanarčkov — Zvezna banovinska razstava kanarčkov — Podlistek: Naš program — Popis zborovanja rejcev malih živali — Drobiž — Po tujem svetu — Književnost — Dopisi — Za smeh in kratek čas — Vsak mesec ena. — List je glasilo Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani, Karunova ulica 10 in stane letno din 30'—.

× **Bela jetra** ima Katja Nuič, ki je v pol drugem letu pokopala tri može. Sedaj je vdova. Rada bi se še četrtič poročila, pa je nihče ne mara. Moški se je boje in pravijo, da ima bela jetra. Taka ženska spravi v kratkem vsakega moža v grob, pravi ljudsko praznoverje.

× **Karteli v Jugoslaviji**. Podjetja, ki hočejo izločiti vsako medsebojno konkurenco, skupno določiti cene in si podeliti trge, se povežejo v zveze, imenovane karteli. Takih kartelov je v Jugoslaviji 80. V njih je včlanjenih 374 podjetij. Največ članov odpade na industrijo. Med kartelisti je tudi nekaj obrtnikov in trgovcev. Vsak kartel se mora prijavititi min. za trgovino. Država je sicer vpeljala nad karteli nadzorstvo, vendar pa imajo vseeno ogromno moč in odredjajo cene industrijskim izdelkom po mili volji. Javne dajatve, davke in socialne prispevke za delavstvo prevale na kupeca, ki je po večini kmetški človek. Industrijskim dobičkom le redko pride do živnega zakonodaja in nadzorstvo nad karteli.

× **Ban Hrvatske dr. Ivo Šubašič** je dal srbski pravoslavni cerkveni občini v Vojniču 40.000 din za popravilo tamošnje pravoslavne cerkve.

× **Uredba o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije**, ki jo je izdal minister za socialno politiko, ne velja za banovino Hrvatsko, ker je ni podpisal hrvatski ban.

× **Ljubljanska občina** je namenila 2 milijona din za napravo zaklonišč. Zaklonišča bodo skopana v Grad s tremi vhodi. V kaverne se bo moglo skloniti okrog 20.000 prebivalstva. Zaklonišča bodo zgrajena tudi na drugih mestih.

Dalnji Vzhod v japonski luči

Japonska domovina je vzhodna Azija. Zato je vzhodnoazijsko vprašanje za Japonsko vprašanje življenja in smrti. Za Japonsko je to vprašanje tako važno, kakor za Svico njena nevtralnost.

Japonska politika stremi za tem, da državo utrdi in zavaruje.

Seveda imajo razne države svoje interese v vzhodni Aziji, vendar so to le gospodarski, ne pa življenjski interesi, kakršne ima Japonska.

Japonska se na Kitajskem ne bori zato, da bi izrinila druge države od njihovih gospodarskih interesov, ampak le zavoljo tega, da varuje svoje lastne življenjske interese.

Vse države se bore za svoje življenjske interese. Ko je bil lord Baldwin angleški ministrski predsednik, je izjavil, da se razprostira meja Anglije ob Renu. To seveda ni pomenilo, da sega angleško ozemlje do Rena, ampak le, da se angleški življenjski interesi ne omejujejo na angleško otočje, ampak se raztezajo na kontinent.

Zdaj se bore tudi Anglija, Francija in Nemčija zato, ker se križajo njih življenjski interesi.

Japonska hoče uresničiti temeljno zamisel, namreč nov red v vzhodni Aziji. Svet se iz dneva v dan spreminja, zato mora Japonska vsva-

riti v vzhodni Aziji nove razmere, ki bodo odgovarjale meni odnosov in sprememb v mednarodnih odnosjih.

Cilj tega novega reda ni v tem, da bi porušili obstoječe razmere, ampak v tem, da bi jih tako izboljšali, da bi na ta način vzhodni Aziji zagotovili trajen mir, ki bi se v njem narodi lahko nemoteno razvijali.

Japonska je bila vedno kakor čuvaj v vzhodni Aziji, ki je morala varovati mir. Zato se je borila proti Rusiji, zato se je trikrat borila proti Kitajski in zato se je udeležila svetovne vojne.

Vojna med Kitajsko in Japonsko je dejansko končana. Cankajšek in njegova vlada sta sicer še v Cunkingu, vendar iz dneva v dan bolj izgubljata veljavo. Vangčingvej pripravlja sedaj novo vlado, v kateri bo združil že obstoječi vladi v Peking in Nankingu. Glede osebnosti Vangčingveja je treba vedeti, da sta bila ob začetku Sunjatsenove revolucije poglavitna sodelavca Vangčingvej in Huanming. Edini, ki je od te trojice še živ, je danes Vangčingvej, zato pa je njegov vpliv v Kuomintangu silno močan.

Cankajšek se je leta 1923. vrnil iz Moskve in je šele za tem stopil v stranko. Njegov vpliv temelji na njegovem vojaškem položaju, pravi duhovni vodja kuomintanga pa je po smrti prej imenovanih dveh ostal Vangčingvej.

Njegova vlada bo izvedla prelom s Cankajškom. Prepričana je, da je našla za zadovo-

lžitev vzhodne Azije nova in višja zrelišča, zato pa hoče nehati s prelivanjem krvi v breznačni vojni.

Cankajškovo vlado sedaj v glavnem varuje kitajska komunistična armada, ki jo Rusija stalno zalaga s potrebščinami. Samo neznatno majhen del kitajskega naroda želi nadaljevati vojno. Zato je velikega pomena nastanek nove vlade, ki bo ustregla želji velike večine kitajskega prebivalstva in je pripravljena lotiti se dela za mir in novi red v vzhodni Aziji.

To je zgodovinski dogodek dni, katerih potek bo treba odslej pazljivo spremljati.

Opomba. Pričujoči sestavek smo posneli po znanem švicarskem listu »Die Weltwoche«. Kaže seveda vzhodnoazijsko vprašanje v japonskem gledanju. Zanimiv pa je zato (posamezne misli predstavljajo namreč naziranje odgovornih japonskih krogov) ker iz njega lahko vidimo, kako povsod po svetu ljudje z istimi plehkimi izgovori opravičujejo medsebojno pobijanje. Kdor čita te japonske izjave in jih primerja z izjavami po nekaterih drugih predelih sveta, bo našel čudno, usodno podobnost med obojima. Prav zaradi tega lahko presodimo, koliko upa imajo v uspeh razna mirovna prizadevanja, pa naj izvirajo iz še tako lepih in plemenitih nagibov. Človek dvajsetega stoletja je z vso svojo kulturo in civilizacijo dokazal, da je brezkulturna zver, ki se ji hoče samo krvi, da v njej lahko napase svoje strasti.)

× **Požar pri Slovenjgradu.** V Vrbah pri Slovenjgradu je uničil požar gospodarsko poslopje posestnika Sedovnik Franca. Škoda znaša nad 80.000 din, zavarovalnina pa samo 21.000.

× **Dne 10. novembra** je minilo 120 let od smrti Zige barona Zoisa, enega najzaslužnejših slovenskih mož za našo kulturo in književnost. Okrog njega so se zbirali skoro vsi tedanji slovenski pesniki in pisatelji, Zois jih je spodbujal k delu in denarno podpiral. Z Vodnikom vred je proslavljal Napoleonovo Ilirijo.

× **Razbojniki** so vdrli v župno cerkev v Velikem Trojstvu pri Belovaru. Odnegli so vso zlatnino in tudi zlat kelih. Nato so poskusili vlomiti še v župnišče, od koder pa jih je odgnal hlapec z revolverskimi strelji.

× **Savinjski vlak** se je v Celju zaletel v avtomobil industrijalca Weinbergerja. Vlak je avtomobil popolnoma razbil, šofer pa je bil le lažje ranjen.

× **Sanacija** vojvodinskih vodnih zadrug je izvršilo gradbeno ministrstvo. Zmanjšana jim je obrestna mera za dolgove in za polovico znižani dolgovi pri denarnih zavodih. Zmanjšane dolgove je prevzela država.

× **Tatvine.** V Gorenji vasi nad Škofjo Loko je bilo ukradenih Janezu Oblaku 18.900 din. Denar je imel zaklenjen v podstrešni sobi. Ko je odšel z doma, se je prikradel tat v podstrešno sobo in odnesel plen brez sledu. — Kasneje pa se je izkazalo, da si je Oblak vlom izmislil.

× **Kmetijsko ministrstvo** je potrdilo pravila Zvez kmetijskih zbornic.

Kdaj bodo volitve

Narodno skupščino še ni ničesar gotovega. Le vrstni red volitev izgleda, da bo tak kakor smo ga zadnjič javili v našem listu, namreč da se bodo najprej vršile volitve v narodno skupščino in šele nato občinske volitve. Tisti, ki so danes merodajni za odločitev, to je vlada in ministri, ne dajo nobenih določnih izjav niti o času volitev, niti o volilnih zakonih.

Iz tujine

■ **Nemške podmornice.** Angleški mornariški minister je izjavil v poslanski zbornici, da znašajo nemške izgube na podmornicah vsak teden 2 do 4 podmornice. Nemci pa zgrade vsak teden po dve novi podmornici in bodo imeli v januarju skupno okrog 100 podmornic. Angleži bodo imeli še težko podmorniško borbo, toda z varnostnimi ukrepi, ki so jih že dosedaj podvzeli in ki jih še bodo, bodo angleške zgube vsak dan manjše.

■ **Američani** grade bombnike, ki so prave trdnjave. Posadka takega bombnika obstoja iz 57 mož. Sedem težkih bombnikov je odletelo iz Amerike v Brazilijo, kjer se bodo udeležili proslave 50 letnice od ustanovitve Brazilije.

■ **Španski general Quipeo de Liano** je dal novinarjem izjavo, v kateri pravi, da ima Nemčija dovolj hrane in da bo v sedanji vojni zmaga.

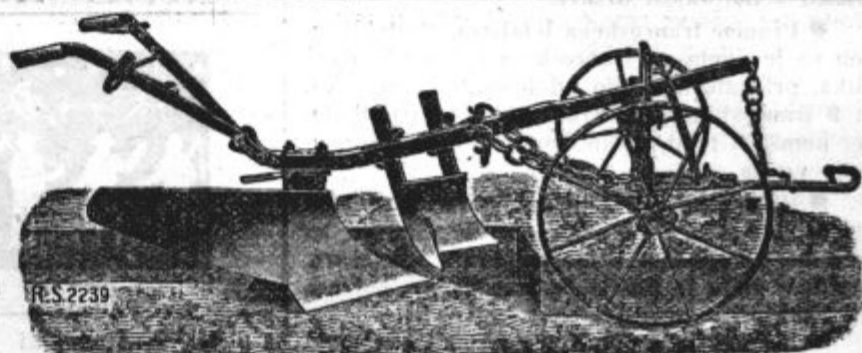
■ **Oton Habsburški** se mudi že več mesecev v Parizu in obiskuje vplivne političarje. Nedavno je bil na obedu celo pri predsedniku francoske vlade Daladieru. Nadvojvoda Oton pridno podpira načrte onih političnih krogov na francoskem in Angleškem, ki bi radi po zmagi nad Nemci odtrgali južne nemške pokrajine s katoliškim prebivalstvom in jih združili z nekdanjo nemško Avstrijo v neodvisno državo s habsburško dinastijo na čelu. To je tudi že stara zamisel Vatikana.

■ **Ameriška vlada** je dovolila nove kredite za oboroževanje. Za povečanje vojne mornarice in letalstva je določenih 1300 milijonov dolarjev. Zgradila bo 32 novih podmornic, 52 rušilcev, 8 križark, 3 matične ladje za letala in 2500 vojnih letal.

■ **Madžari** so ustanovili že tretjo visoko šolo za zrakoplovstvo. Te dni so jo svečano otvorili.

■ **Nemci** so preskušali neko novo podmornico, ki je bila zgrajena po posebnih načrtih. Podmornica pa se je potopila s celo posadko.

Sack-ovi plugi so najboljši

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati

podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima

Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

Iv. Nemeec:

MOLK

(Nadaljevanje)

6

Odkar je Mica dobila hčerko, se je za njo pričelo dvojno trpljenje. Sedaj niso zadostovale samo zgodnje in pozne ure, ampak je morala pridati še doberšen del noči. Hitrec ni maral otroškega joka, zato je morala Mica po večkrat vstajati, marsikatero noč pa je prebila brez slebernega spanca. S trudnimi očmi je vstajala in odhajala v kuhinjo, nato k molži, potem v svinjak in zopet v kuhinjo, v sobi pa je jokala Venja, da se je Mici srce topilo od bolečine. Kadar koli Venja ni mirovala, je Hitrec že v zgodnjih urah vstajal in šel pokladat konjem. Zaprt vase in razgret od mučnega žolča, je hodil mrk okrog hleva, v hlev in zopet prihajal v sobo. Kamor koli je šel, povsod ga je spremljala mrkost in mučen molk.

Od rojstva Venje je preteklo komaj tri mesece, pa se je na Mici strašno poznalo. Njene modro obrobijene vdrtne oči so izražale mučno samopremaganje, z neko trdovratnostjo je prenašala težave in z zagrizeno odločnostjo opravljala vsa dela. Njena pot od Venje do kuhinje, od kuhinje do hleva in svinjaka in zopet nazaj k otroku, se je spremenila v večno idočo uro, ki neprestano svoni in kliče k delu! Mica je dobila na čelu vsak dan novo brazdo, lice ji je postajalo staro, vsak košček njene kože je pričal o borbi in grenkem duševnem trpljenju, ki je Mici uničilo vse, kar bi ji moglo prinesiti vsaj senco veselja v zagrenjeno srce.

Od tistega nesrečnega dne, ko je Hitrec padel v gnojnico, je preteklo točno 15 mesecev. Predvčerajšnjim je Venja dopolnila 3 mesece in vstopila v četrtega. Od nesrečne gnojnice, do

padea z lestve in zmrznjenih udov, celih petnajst mesecev nista spregovorila z ženo, kljub temu pa rodila otroka. Kdo bi preštel Micine solze in Hitrečeve jeze, kdo bi mogel doumeti tega trmastega moža, ki je imel edini strah pred revizorjem, posojilnica pa mu je ležala nekje globoko v duši kakor trdi kamen, ki se ne da nikamor premakniti, niti zlomiti. S težavo je prenašal ženino prisotnost, s težavo polagal svoje truplo v posteljo, ki se je dotikala ženine, s težavo je prenašal vrisčanje Venje, ki mu je bila samo v breme. Otročiča ni imel rad, ker ga ni pričakoval in mu je bil samo v posmeh. Vsa vas se je smejala mrkemu Hitrecu, ki ženi ne privošči besede, Venja pa je vendarle prišla na svet.

V tem mučnem razpoloženju je prišla jesen in zatekla Hitrečovo domačijo v precejšnjem neredu. Samovoljnost in trma gospodarja je rušila slogo med sinom in očetom, ki ni smel prijazno govoriti z materjo, ker se je potem očetu zameril. Hitrec je že v naprej vedel, da si redi v Venji novega sovražnika, ker ga pač vzgaja Mica sama. Radi tega je že večkrat nameraval stopiti k dekletu in ga pobožati, pa ga je trma vedno zadrževala. Ko je bila Venja stara osem mesecev, ji je Hitrec na veliko začudenje Mice kupil ropotaljko. Na skrivaj jo je položil v leseno zibačo, ki je radi škripanja morala biti vsak dan namazana. Mica je stopila iz kuhinje, kjer je pomivala opoldansko posodo in pogledala k otroku, ki je sladko spal z Hitrečovo ropotaljko v roki. Pregnala je otroku muho s čela in ga pokrila čez glavo s tankim prtom, potem pa se je po prstih vrnila v kuhinjo. Na kuhinjskih vratih je srečala Nežo, ki je vsa zadihana mljaskala z usti in grizla jezik kakor da bi hotela pregnati srbečico.

Joj me, Mica, tristo zarobljenih! Da si slišala punčare, kaj so govorile. Križ božji in sveti

Alojzij prosi za nas, da si slišala Danico, Mejaševo Tončko in Potezinovo Marjano, da si jih slišala, Mica, Bog jim odpusti grehe.

Povej vendar že, no; kaj se toliko jeziš? Da si jih slišala, Mica. Besnele so kakor zverine. Mejaševa Tončka je rekla, da treba vsem dedcem gobce posmoditi.

Kakšnim dedcem?

Vidiš jo, zdaj pa še ti. Poslušala sem za kostanjem, kako so robnele. Odpovedale so pokorščino staršem in gospodu! To je strah božji; o, gorje nam, če se te žabe ne poboljšajo. Kaj bodo rekli gospod, ki tako lepo učijo pokorščine in ponižnosti.

Se vedno te ne razumem, kaj hočeš reči, se je ujezila Mica in vrgla poleno v peč.

Ali Mica! Radi božje jeze, razumi vendar! Tista punca, ki je bila v gospodinjški šoli, ne tista Slanovica, za Danico jo kličejo, tista je vnola, da dekleta ne bodo več ponižne sužnje in ne bodo več grbile hrbtov pod nobenim parazitom; ja parazitom so rekle. Kaj je to parazit ne vem, tudi ne morem vedeti; od kod naj vem? Pomeni pa gotovo nekaj strašnega.

Nič ni, ti povem! Rečem ti, da so dekleta v marsičem imela prav; zato Neža nikar ne prihajaj z obtožbami k meni. Lahko tudi takoj greš, odkoder si prišla, se je obregnila Mica in obrnila proti peči.

Neža je izbuljila oči in odprla usta, beseda pa se ji je zataknila nekje globoko v grlu; potuhnula se je in molče izginila skozi vrata.

Mica je vzdahnila in pripravila peč.

Ljudje so sami sebi biriči...

Matl, matl! Krava se je otelila; telička jel Dobro, Joža! Potresi koruzne moke na teličko in malo soli, da jo bo krava polizala, takoj pridem.

(Dalje prihodnj.)

■ Ruska vlada je izdala zakon o obvezni vojaški vzgoji moške in ženske mladine. Uredba zahteva obenem, da se mora mladina vzgajati v domovinski ljubezni.

■ Rusija je pričela graditi utrdbe ob novi rusko-nemški meji na Poljskem.

■ Konec preteklega tedna so vode silno narasle. V Labodski dolini nad Dravogradom je narasla voda odnesla jez za veliko električno centralo, ki naj bi dobavljala tok vsej spodnji Koroški.

■ Največji danski parnik »Kanada« je zadel ob odtrgano mino in se potopil. Nemci so položili v bližini skandinavske obale številne mine, da preprečijo pomorsko trgovino med Švedsko in Norveško na eni ter med Anglijo in Francijo na drugi strani strani. Viharno morje zadnjih dni je nešteto min odtrgalo z verig, ki plavajo sedaj prosto po morju in silno ogrožajo plovo. Danske oblasti so razpisale visoke nagrade uničevalcem min. Preko celega dne se slišijo silne eksplozije, ki jih povzročajo razstreljene mine. Plavajoče mine ogrožajo tudi obalna naselja. Več ribiških vasi se je moralo izseliti v notranjost države.

■ Premoč francoskega letalstva. Pretekli teden se je vnela na francoskem bojišču letalska bitka, pri kateri je bilo udeleženih 27 nemških in 9 francoskih letal. Francozi so sestrelili devet nemških letal, dočim so se njihova brez izgube vrnila.

■ Holandska gradi za Rusijo več ladij. Med prvimi bo splovil potniški parnik »Stalin«, za njim bo pa spušen v morje parnik »Molotov«. Plačilo v zlatu je Rusija že položila pri holandski banki.

■ Bolgari bodo dobili nazaj Dobrudžo in izhod na Egejsko morje, tako piše angleško časopisje. Po poročilih londonskih listov se bo vršila prihodnji mesec v Bukarešti konferenca balkanskih držav, na kateri bo Romunija odstopila Bolgariji Dobrudžo, Grčija pa izhod na Egejsko morje. Bolgarija bi potem pristopila k balkanskemu sporazumu.

■ Nemški nakupi v Rusiji. Rusija je potrdila nakup enega milijona ton žita, ki ga bo izvršila Nemčija v Rusiji.

Čevlje

vseh vrst za jesen in zimo - od najfinejših do najmočnejših - nudi po izredno ugodnih cenah

TRIUMF

prej **PRI »POLLAKU«**
sedaj Miklošičeva c. 12

■ Italijani v Albaniji. V zadnjih devetih mesecih je odšlo v Albanijo 5000 italijanskih delavcev.

■ Slovaška vlada je dala odstraniti kip bivšemu predsedniku čehoslovaške Sokolske zveze dr. Scheinerju, ki je bil postavljen v Tatranski Poljanski.

VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1940

■ Vojni izdatki Anglije znašajo dnevno nad eno milijardo dinarjev.

■ Mussolini se je posvetoval z vodilnimi italijanskimi generali. Med drugimi so bili sprejeti pri predsedniku vlade prestolonaslednik Umberto in šef generalnega štaba maršal Graziani.

■ Plača dr. Tise. Slovaški parlament je že določil plačo predsedniku slovaške republike, župniku dr. Tisi. Plača znaša 250.000 kron letno, za posebne izdatke pa še 1 milijon kron.

■ Madžarska vlada je odklonila nenapadalni pakt z Romunijo. Nesoglasja med obema državama obstojajo zaradi Erdeljske, ki jo je Romunija po svetovni vojni zasešla in kjer imajo vodeči madžarski politiki svoja ogromna veleposilstva.

■ Delavci ameriških avtomobilskih tovaru so pričeli stavkati. Dosedaj se je pridružilo stavkujočim nad 35.000 delavcev.

■ Serum proti tetanusu sta iznašla dva francoska učenjaka. Nevarno zastrupitev s tetanusom se dobi najhitreje, ako pride rana v dotiko s prstjo, ako se zbode s trnjem ali trsko. Ako zastrupljeni ne išče pravočasno pomoči pri zdravniku je smrtni izid zastrupljenja neizogiben. Novi serum napravi baje trajno nesprejemljive ljudi in živali za tetanusovo zastrupljenje.

■ Angleško časopisje poroča, da prejema glavni poveljnik nemške armade general Brauchitsch plače 25.000 mark ali 357.000 din.

■ Nemški tovorni avtomobili bodo morali preurediti svoje motorje za pogon s plinom iz premoga zaradi pomanjkanja bencina.

Sejmi

19. novembra: Raki, Podsredi, Slov. Gradcu, Sv. Jurij-Celju okolica.

20. novembra: Šoštanju, Ormožu, Rajhenburgu.

31. novembra: Ptuj, Podčetrtku, Sv. Jurij ob Taboru, Dolnji Lendavi.

22. novembra: Celju, Ptuj, Trbovljah.

23. novembra: Sv. Lovrenc na Temenici, Slovenski Bistrici, Turnišču.

24. novembra: Mariboru, Teharjih.

25. novembra: Cistercijanski samostan v Stični, Domžalah, Gradacu, Krškem, Škofji Loki, Brežicah, Celju, Trbovljah, Dobju, Guštanju, Lembergu, Čakovac.

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, polletno 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

V LJUBLJANI

reg. zadr. z neom. zav.

Tavčarjeva ulica št. 1

Telefon št. 28-47 * Brzjavni „Kmetijski dom“

Račun poštne hranilnice št. 14.257

Račun pri Narodni banki

Novo vlogo
vsak čas razpoložljive obrestuje po

4% do 5%

Za vse vloge nudi popolno varnost * Otvorja tekoče račune * Eskontuje menice * Daje kratkoročna posojila
Izvršuje vse ostale denarne posle

ZAUPAJTE DENAR DOMAČEMU ZAVODU!

EKONOM

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, tižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud, superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Dovacc, Karlovac, za vse vrste židne in strešne opeke.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23

TELEFON ŠTEV. 25-52